

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ทหารซึ่งเปรียบเสมือนร้วของชาตินั้น ได้อยู่คู่บ้านคู่มืองไทยมาอย่างยาวนาน เพื่อการป้องกันและสร้างสถานะความมั่นคงของประเทศ รัฐจำเป็นต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อการรักษาเอกราชและผลประโยชน์ของชาติ กองทัพบกไทย มีบทบาทภารกิจหลักในการรักษาชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน นอกเหนือจากนั้น ยังมีหน้าที่ในการร่วมปฏิบัติงานเพื่อสานต่อวัตถุประสงค์ของโครงการต่างๆ ตามพระราชดำริ อันมีมาอย่างต่อเนื่องอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ความเป็นสถาบันทหารของกองทัพบกไทยในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ความเป็นทหารอาชีพอย่างแท้จริง ประกอบกับการพัฒนาทั้งองค์การและบุคลากร เพื่อให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศนั้น ได้เริ่มจางหายไป (วิสัยทัศน์กองทัพบก, 2555 :ออนไลน์) ซึ่งความเป็นทหารอาชีพนั้น มีนัยที่แตกต่างจากการเป็นแค่ผู้มีอาชีพเป็นทหาร อันหมายถึงความเป็นมืออาชีพของผู้ถืออาวุธที่แสดงถึงความมีอำนาจในตัวเอง แต่อำนาจของทหารที่สังคมมอบให้ เช่น อำนาจในการเกณฑ์ การระดมพล จึงต้องตามติดมาด้วยหน้าที่ และความรับผิดชอบ อาชีพทหารจึงมีเอกลักษณ์พิเศษกว่าอาชีพอื่นๆ ตรงที่ทหารเป็นกลุ่มชนถืออาวุธ มีเครื่องแบบ มียศ มีระบบอาวุโสรักร่มุ่คณะและมีวินัยที่เคร่งครัด ซึ่งอาชีพทหารนั้นสามารถอุทิศได้แม้แต่ชีวิต (คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณทหารอาชีพ, 2555 :ออนไลน์)

สังคมปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งกระแสทางสังคมที่กดดัน การเปลี่ยนแปลง และสิ่งกระตุ้นต่างๆ ทำให้มีทหารจำนวนหนึ่งไม่สามารถทนต่อความกดดันและสิ่งยั่วยุเหล่านั้นได้ จึงเลือกที่จะเดินออกนอกเส้นทางของการเป็นทหารอาชีพไปสู่การเป็นแค่ผู้มีอาชีพเป็นทหาร บางรายเลือกที่จะเข้าสู่เส้นทางของการเมือง ธุรกิจ หรือแม้กระทั่งการร่วมเป็นกลุ่มอิทธิพลต่างๆ ซึ่งการกระทำของทหารที่ไม่ได้เป็นทหารอาชีพอ้อมส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อสถาบันทหาร ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาที่ส่งผลให้ทหารบางนายหันเหออกจากเส้นทางทหารอาชีพนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่ตัวทหารเอง ขาดการได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์ที่ดีพอ ทำให้ขาดจิตสำนึกในการเป็นทหาร ขาดการจงใจในการดำรงไว้ซึ่งความเป็นทหารอาชีพ ส่งผลให้ขาดความกระตือรือร้น และเกิดความเบื่อหน่ายในการปฏิบัติภารกิจในที่สุด (กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 16, 2555:ออนไลน์) นอกจากนี้ ทหารยังเป็นอาชีพที่จะต้องปฏิบัติภารกิจอันเสี่ยงต่อภัยอันตราย มีพื้นที่

เป้าหมายที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมากภายใต้ขีดจำกัดของกำลังพลและงบประมาณ รวมทั้งความยากลำบากนานัปการในการปฏิบัติงาน ดังเช่น กองพันทหารม้าที่ 18 ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความเป็นอธิปไตย ความสงบเรียบร้อย การปราบปรามการลักลอบขนยาเสพติด ตามแนวตะเข็บชายแดน ซึ่งล้วนเป็นพื้นที่ที่เป็นอันตรายต่อชีวิตเป็นอย่างมาก จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติการกิจให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด เพื่อชีวิตของทหารเอง และความเป็นอธิปไตย อีกทั้งความสุขสงบของประเทศชาติ (กองพันทหารม้าที่ 18, 2555: ออนไลน์) แต่เมื่อใดที่ ทหารขาดจิตสำนึกในการเป็นทหาร คล้อยตามต่อสิ่งแวดลอมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การถาโถมของกระแสทางสังคมต่างๆ กอปรกับอิทธิพลตามแนวความคิดสังคมนิยมที่เน้นคุณค่าของวิชาชีพที่ปริมาณ และเงินตรา และสิ่งล่อใจอื่นๆ แล้ว ทหารที่ขาดความอดทนและข้อสัจย์ จึงหันเหออกจากเส้นทางของทหารอาชีพในที่สุด

กำลังพลที่มีคุณภาพถือเป็นปัจจัยหลักต่อความสำเร็จของกองทัพ และเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้กำลังพลต้องได้รับการพัฒนาตามห้วงระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความพร้อมและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นการรับมือและการจัดการกับกำลังพลจึงถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องมีวิธีการในการสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้นายทหารที่มีคุณภาพเหมาะกับงานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชายังต้องอาศัย กลยุทธ์การบริหารงานเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีการประเมินผลงาน มีการธำรงรักษากำลังพลที่มีค่าเอาไว้ มีการจ่ายค่าตอบแทนสวัสดิการ และประโยชน์แก่บุคคลที่อยู่ในองค์กร การสร้างขวัญกำลังใจ สร้างจริยธรรม และทัศนคติที่ดีต่อองค์กร หรือวัฒนธรรมขององค์กรที่เหมาะสม (วิทยาลัยเสนาธิการทหาร, 2556: ออนไลน์) การบริหารงานบุคคล หรือการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงาน จึงต้องอาศัยแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป โดยเฉพาะการกำหนดหลักการในการบริหารงานจะต้องเป็นที่ยอมรับระหว่างองค์กรกับผู้ปฏิบัติงาน หากองค์กรใดพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานหรือทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ ผลงานที่ได้จะเป็นประสิทธิผลขององค์กร แต่อย่างไรจึงจะรักษาคคน ซึ่งเป็นทรัพยากรอันมีค่าได้นั้น เป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจะต้องหายุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตลอดไปได้ (บรรยงค์ โตจินดา, 2552)

กองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 ตั้งอยู่เลขที่ 005/1 หมู่ 2 ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยทหารที่ได้รับมอบภารกิจการปฏิบัติการพิเศษ การสนับสนุนการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อความมั่นคงภายใน และการปฏิบัติการกิจพิเศษ ตามที่ได้รับมอบ ซึ่งภารกิจดังกล่าวจำเป็นต้องใช้นายทหารชั้นประทวนที่มีคุณภาพ โดยปัจจุบัน หน่วยงานมีนายทหารชั้นประทวน รวม

ทั้งสิ้น 190 นาย (ฐานข้อมูลกำลังพลของกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5, 2556) โดยผู้บังคับบัญชาของกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนากำลังพลมาโดยตลอด โดยได้มีการปรับปรุง เสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ในด้านต่างๆ ให้กับนายทหารชั้นประทวน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เช่น ปรับเงินเดือน ระดับชั้นยศ และสวัสดิการของนายทหาร เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ทางกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 ยังคงประสบปัญหาเรื่อง กำลังพลมีความประสงค์ขอลาออกจากราชการก่อนกำหนดสูงขึ้นตลอดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา จากสถิติปี 2553 2554 และ 2555 ที่ผ่านมาจากจำนวนกำลังพลเฉลี่ย 200 คนต่อปี จะมีนายทหารชั้นประทวนขอลาออกจากราชการ โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละต่อปีประมาณ 13.5 15.0 และ 17.0 ตามลำดับ (ฐานข้อมูลกำลังพลของกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5, 2555) ซึ่งอัตราการลาออกจากราชการที่สูงขึ้นนี้มีผลมาจากหลายสาเหตุ เช่น ค่าจ้าง สวัสดิการ ผู้บังคับบัญชา การเลื่อนตำแหน่ง สภาพการทำงาน ความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น (ฝ่ายกำลังพลของกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5, 2556 :สัมภาษณ์) โดยอัตราการเข้า-ออก ถือเป็นหนึ่งในดัชนีบ่งชี้ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาด้านขวัญและกำลังใจของบุคลากร อันเป็นสาเหตุให้ต้องออกจากงาน และอัตราการเข้าออกงานที่สูงนั้นอาจจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของกำลังพลอีกด้วย (บริษัท วันสตอปเอ็ชอาร์ จำกัด, 2552: ออนไลน์)

จากเหตุผลข้างต้นนี้ ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้รับราชการปฏิบัติงานอันมีภารกิจและความรับผิดชอบในส่วนข้าราชการทหาร จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความพึงพอใจในการทำงานของนายทหารชั้นประทวนสังกัดกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้ศึกษามีจุดมุ่งหวังเพื่อการพัฒนา และผลักดันให้นายทหารชั้นประทวน มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อสนองตอบความต้องการและเป็นการสร้างขวัญ กำลังใจ และสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนายทหารชั้นประทวนสังกัดกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาที่ได้นี้สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับหน่วยงานทหารที่เกี่ยวข้อง และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของนายทหารชั้นประทวนสังกัดกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1.3.1 ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจในการทำงานของนายทหารชั้นประทวนสังกัดกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่

1.3.2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บังคับบัญชา เพื่อใช้ประกอบการ พิจารณาในการปรับ แนวทางการจัดการด้านกำลังพล เสริมสร้างขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจในการทำงาน ของนายทหารชั้นประทวน ให้สอดคล้องกับความต้องการของกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่

1.4 นิยามศัพท์

ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกร่วมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน ซึ่งผลตอบแทนคือ ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกพอใจและ กระตือรือร้นในการทำงาน มีความตั้งใจในการทำงาน มีขวัญและกำลังใจ โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานของนายทหารชั้นประทวนสังกัดกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ค่าจ้างที่ได้รับ โอกาสที่จะได้รับการเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง การยอมรับ ผลประโยชน์ สภาพการทำงาน หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และนโยบายการจัดการและการบริหาร

นายทหารชั้นประทวน หมายถึง ข้าราชการทหารที่มีชั้นยศต่ำกว่าระดับสัญญาบัตร ซึ่งมีชั้นยศ ตั้งแต่ สิบตรี สิบโท สิบเอก จำสิบตรี จำสิบโท จำสิบเอก และจำสิบเอก (พิเศษ) โดยข้าราชการเหล่านี้ ปฏิบัติงานในหน่วยงานสังกัดกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 190 นาย (ฐานข้อมูลกำลังพลของกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5, 2556)

กองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5 หมายถึง หน่วยทหารที่ได้รับมอบภารกิจ การปฏิบัติการพิเศษ การสนับสนุนการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อความมั่นคงภายใน และการปฏิบัติการกิจพิเศษ ตามที่ได้รับมอบ ตั้งอยู่เลขที่ 005/1 หมู่ 2 ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 50180